

Katja Klopčič

Dim Zupan: *Hektor in male ljubezni*.

Ilustrirala Andreja Gregorič. Ljubljana: Založba Mladika (Zbirka Hektor), 2009.

Hektor, razmišljujoči labradorec – predstavnik pasme, za katero je po njegovih besedah značilno “visoko čelo, nekaj gubic, ki so posledica razmišljanja, in moder pogled”, “podoben profil kot pri Sokratu” – je pred bralce prvič pritacal leta 2007 v knjigi *Hektor in mala šola* (za zgodbo je bil pisatelj nominiran za večernico 2008). Sledile so *Hektor in velika avantura*, *Hektor in male ljubezni* ter *Hektor in duh po človeku*. *Hektorja in male ljubezni* krasi desetnica, nominiran je bil za večernico. Nezane-marljiv podatek je tudi, da je knjige iz zbirke v knjižnicah praktično nemogoče dobiti. Pasjeljubcev, ki jih navdušuje ta labradorec, je očitno veliko (ali pa je dostopnih knjig premalo). Prve tri knjige je ilustrirala Damjana Koritnik, naslednje pa Andreja Gregorič. Format, odtis pasje šape na naslovnici (nekakšen logotip zbirke) in manjši odtisi, ki se spre-hodijo v ozadju besedila, so ostali, prav tako se tudi pri njej pojavljajo napisi na slikah, ti včasih povzamejo del zgodbe. Menjava ilustratorja zbirke je lahko zelo problematična, v tem primeru pa je avtorici dobro uspelo vzpostaviti in obdržati kontinuiteto.

Pred nami je idejno prepričljivo zasnovana zbirka: pasji glavni junak Hektor, “njegova” družina – sestavljajo jo mama Janja, oče Štefan ter dvojčici Pija in Mija – in njihova skupna doživetja. Posebej simpatično je to, da za slednja ni nujno, da so izrazito posebna in pomembna, včasih gre “le” za izsek iz vsakdana, ki očara zaradi “potujitvene perspektive” (to zagotavlja pasji pogled na svet in življenje) ter zaradi splošnosti, ki omogoča preprosto identifikacijo. Hektor je prvoosebni pripovedovalec, ki z nami velikodušno deli svoja razmišljanja ter se ob izrekanju “višjih resnic” zateka k citiranju “starih ščenet” (oziroma, nestrokovno, pamet-nih starih psov), katerih ustno izročilo se vedno znova potrjuje (kar samo dokazuje, da se svet niti ne spreminja tako zelo).

Uprimo zdaj oči iz "žabje" perspektive v tiste, ki jih Hektor s svoje odeje največ opazuje. Njegovi lastnici sta dvojčici Pija in Mija, njuna starša Janja in Štefan. Njihove značaje pisec označuje preprosto in učinkovito. Čeprav ob natančnejšem branju več knjig opazimo ponavljanje oznak, da Štefan sovraži pobiranje pasjih iztrebkov, da ima Janja "veliko pasjo dušo" in je tista, ki nazadnje popusti in odpelje psa na sprehod takrat, kadar se nikomur ne da, in da se dvojčici temu zagnano izogibata predvsem z izgovarjanjem na učenje in domače naloge, se, presenetljivo, zdi, da je omenjeno dovolj za uspešno karakterizacijo. Temu avtor namreč v različnih okoliščinah dodaja nianse, ki so vedno v skladu z vsakokratnim junakom. Poleg tega vse skupaj deluje prepričljivo in duhovito (in, priznajmo si, zelo domače, pred nami je tako rekoč tipična družina). Liki so torej nekoliko tipizirani, a dovolj polnokrvni, nekatere labradorčeve analize ravnanj družinskih članov pa so takšne, da bi bila "stara ščeneta" resnično ponosna nanj. Hektorja spoznavanje in razumevanje njegovih deklic in starejših dveh gospodarjev preprosto zanima, poleg tega je zelo motiviran, in če je to povezano s hrano in ljubeznijo, še toliko bolj. Naj omenim le fantastično Hektorjevo analizo (*Hektor in velika avantura*), kateri družinski član je tisti, ki mu bo dal kak priboljšek z mize. Štefan je odločno proti, Janjo bi se dalo shecati, a jo je Štefan prepričal, da je to za psa slabo, dvojčici pa sta "napumpani z očetovimi idejami". A ker sta dvojajčni dvojčici, sta po značaju različni, Pija je bolj podobna očetu, Mija mami. In Hektor pametno zaključí, da je "šibki člen za mizo" Mija. Tako prosi za hrano le njo in, jasno, vedno mu uspe!

Vrstni red branja "zgodbe nekega Hektorja" navsezadnje niti ni pomemben (čeprav se zbirka seveda začne s prihodom hišnega ljubljénčka k človeški družini), saj vsaka knjiga predstavlja zaokroženo enoto, priznati pa je treba, da je ta zaokroženost enkrat bolj, drugič manj dosledno izpeljana. Tako na primer pri *Hektorju in veliki avanturi* pripoved razpade na več delov, čeprav bi bila zgodba veliko bolj prepričljiva, če bi se odvila okoli enega središčnega dogodka (tudi naslov se zaradi tega ne zdi najprimernejši). Posrečeno zlitje dovolj konkretnega uvodnega dogajanja in osrednjega dogodka med smučarskimi počitnicami zasledimo v knjigi *Hektor in duh po človeku*, medtem ko *Hektorja in male ljubezni* odlikuje vsebinska zaokroženost.

Modri labradorec nam tokrat že na začetku simpatično pojasni, da je v pasjem življenju glede ljubezni preprosto: "Psi čustvujemo tako, ali ne-koga imaš rad, ali ti je zanj vseeno, ali pa ga ne maraš." A tokrat ljubezen Hektorja popolnoma prevzame, zlata prinašalka Nike se namreč ženi! Ko Janja Hektorja odpelje na sprehod po novozapadlem snegu in ta na drogu

prebere to sporočilo, obstane kot vkopan. Ker je na vrvici, premišljuje le še o tem, kako bi pobegnil. In ker ne vidi realnih možnosti, je vse bolj poklapan, zaradi česar ga Janja odveže in mu pri tem celo sname ovratnico. In Hektor seveda v trenutku pobegne. Naravnost k Nike. Toda tam sta že od ljubezni prav tako prevzeta mali mešanček Fifi in rotvajler Reksi, in čeprav se je Hektor s slednjim že nekajkrat skoraj spopadel, tokrat v ljubezenski zamaknjenosti oba zaslutita nekakšno tovarištvo (“Ne smeš biti preveč pri miru, da ti rit ne primrzne na zemljo,” je nato svetoval Reksi.”). Pasje taborjenje v vse močnejšem sneženju se stopnjuje v “molovsko otožno” tuljenje, ki ga prekine vedro vode. Sneženje poneha, začne pa pihati leden veter, a dvorjenje se nadaljuje, vse dokler junakov ne odkrijejo njihovi lastniki, ki jih odpeljejo domov, na toplo. Prisrčna pripoved o pasji ljubezni je zapisana v prepričljivo neposrednem jeziku. Hektorjeve misli “tradicionalno”, v vseh knjigah, najdejo mesto vsaka v svojem odstavku, zaradi česar dobimo prijeten občutek, da se nikamor ne mudi, da imajo misli prostor in da pred vsako naslednjo sledi kratek čas za razmislek, kar prispeva tudi k dodatni karakterizaciji labradorca. Tokrat srečamo tudi kar nekaj metafor, ki so prepričljive in nazorne tudi za najmlajše bralce. Ob Hektorjevi razlagi jim utegne celo relativnostna teorija zveneti popolnoma jasno in razumljivo, primerjava Reksija z Apolonom pa je v kombinaciji z letečim snegom tudi sama po sebi dovolj slikovita.

Hektorjeva razmišljanja niso le izvirno pasja. Avtor namreč z njimi podrži ogledalo tukaj in zdaj zasidranemu človeku (in podoba včasih ni nič kaj laskava) ter okrca sebične vzgibe in popredmeteno ravnanje z domačimi ljubljenci, v katerih se – sploh če je verjeti Hektorju – skriva velika inteligenca.